

וּלְהִנְהִיגוּ בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, זֶהוּ שְׂפָתוֹב (משלי לא, א) דְּבָרֵי לְמוֹאֵל בֶּן מִשָּׁא אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אִמּוֹ. מַה זֶה אִמּוֹ? וְדָאֵי בַת שֶׁבַע אִם שְׁלֹמֶה, וְלֹא אֲבִיו. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהִיא נִתְמַנְתָּה עַל הַבֵּית, וְכָל הַגְּזוּזִים וְכָל כְּלֵי הַקֶּרֶב נִמְסְרוּ בְּיָדָהּ, וְהִיא רוֹצֵה לְהִנְהִיג אֶת כְּנִיָּה בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, שִׁיעֲשׂוּ אֶת רִצּוֹן הַמֶּלֶךְ. וְעַל שֶׁהִיא לֹא הִנְהִיגָה אֶת הַשֶּׁבַע הַלְלוּ בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל וְלֹא הִלְקֵתָה אוֹתָם, הַסְתּוֹבְבוּ לְצַד שְׂמָאל, וְשִׁלַּט הַשְּׂמָאל עַל הַיָּמִין וְהִלְכָה עִמָּהֶם בְּגִלּוֹת. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (ירמיה טו, ט) אֲמַלְלָה יְלֻדַת הַשֶּׁבַע.

בֹּא וְרֵא, הֲרֵאשׁוֹן שְׁהִיָּה בְּהֵם, שֶׁהוּא יִרְבְּעֵם, הַעִיר בְּעוֹלָם אֶת צַד הַשְּׂמָאל וְעֵשָׂה שְׁנֵי עֲגָלִים, שְׁהִיָּה הַעֲגָל הוּא מֵהַצַּד שֶׁל שׂוֹר, שֶׁהוּא בְּשְׂמָאל. וְיֵמָּה שְׁהִיָּה - שְׁנִים. הַסּוּד שֶׁל שְׁנֵי כַחוֹת הַשְּׂמָאל בָּאוּ מִמֶּנּוּ. אִז הַתְּחִילָה הַלְבָּנָה לְהַפְגֵם, עַד שֶׁנִּשְׁלְמוּ אוֹתָם הוּא שְׂמָאל. כִּיּוֹן שֶׁבֶּא הוֹשַׁע בֶּן אֵלֶּה, אִז נִפְגְּמָה הַלְבָּנָה, וְגָלוּ יִשְׂרָאֵל וּשְׁכִינָה עִמָּהֶם.

מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׂפָתוֹב יִשְׂרָאֵל עוֹלָה בְּשֶׁבַע, וּבְשֶׁבַע יוֹרֶדֶת, בְּשֶׁבַע נִשְׁלַמְתָּ וּבְשֶׁבַע נִפְגְּמָת. בְּשֶׁבַע נִשְׁלַמְתָּ, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ בְּסוּד הָאֲמוֹנָה. וְהַצְדִּיקִים הָאֲחוּזִים בָּהּ, אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב יוֹסֵף מִשָּׁה אַהֲרֹן דָּוִד. בְּשֶׁבַע נִפְגְּמָת, הַשֶּׁבַע בְּתֵי הַדִּין הַלְלוּ, וְגִרְשָׁה מֵהָאָרֶץ הַקְדוּשָׁה.

שְׁהִיָּה שְׁנִים עֶשֶׂר בָּנִים רְשָׁעִים הִיוּ לָהֶם לְאוֹתָם ז' בְּתֵי דִין, וְאִז אוֹתָם עֲמוּדִים שְׁלֹמְעֵלָה נִשְׁבְּרוּ, אוֹתָם י"ב שְׂבָטִים שְׂסָבִיב הַשְּׁכִינָה, וְיִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בְּגִלּוֹת. אֵלֶּה יְהוּדָה שְׁחָפוּ לוֹ, עַד עֲשָׂרָה.

דְּכַתִּיב, (משלי לא א) דְּבָרֵי לְמוֹאֵל מְלֶךְ מִשָּׁא אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אִמּוֹ. מֵאֵי אִמּוֹ. וְדָאֵי בַת שֶׁבַע אִם שְׁלֹמֶה. וְלֹא אֲבִיו. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִיְהִי אֲתַפְקֵדָא עַל בֵּיתָא, וְכָל גְּנִיזִין, וְכָל מְאֵנֵי קְרָבָא בִּידָהּ אֲתַמְסְרוּ, וְאִיְהִי בְּעֵינָא לְדַבְּרָא בְּנֵהָא בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל, דִּיעֲבִדוּן רְעוּתָא דְּמַלְפָּא. וְעַל דְּאִיְהִי לֹא דְבִרְתָּ לְהַנִּי שֶׁבַע בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל, וְלֹא אֲלָקַת לְהוֹן, אֲסַתְּחִירוּ לְסַטְרָא דְּשְׂמָאלָא, וְשִׁלְטָא שְׂמָאלָא עַל יְמִינָא, וְאַזְלַת עִמָּהוֹן בְּגִלּוֹתָא. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, דְכַתִּיב (שם) אוֹמְלָלָה יוֹלְדַת הַשֶּׁבַע.

הָא חֲזִי, קְדַמָּה דְּהוּה בְּהוּ דְּאִיְהוּ יִרְבְּעֵם, אֲתַעַר בְּעַלְמָא סַטְרָא דְּשְׂמָאלָא, וְעַבְד תְּרִין עֲגָלִין דְּהָא עֲגָלָא מִסַּטְרָא דְּשׂוֹר אִיְהוּ, דְּאִיְהוּ בְּשְׂמָאלָא. וְיֵמָּה דְּהוּוּ תְּרִי. רְזָא דְּתְרִי חִילִין דְּשְׂמָאלָא אֲתִי מִיְנִיה. כְּדִין שְׂרִיאַת סִיְהָרָא לְאַתְפְּגָמָא, עַד דְּאַשְׁתְּלִימוּ אִינוּן שֶׁבַע מִסַּטְרָא דְּשְׂמָאלָא. כִּיּוֹן דְּאֲתִי הוֹשַׁע בֶּן אֵלֶּה, כְּדִין אֲתַפְּגִימַת סִיְהָרָא, וְגָלוּ יִשְׂרָאֵל, וּשְׁכִינְתָּא עִמָּהוֹן.

מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל, בְּשֶׁבַע סְלִיקַת, וּבְשֶׁבַע נִחְתַת, בְּשֶׁבַע אֲשַׁתְּלִימַת, וּבְשֶׁבַע אֲתַפְּגִימַת. בְּשֶׁבַע אֲשַׁתְּלִימַת, כְּדָאוּקִימְנָא בְּרְזָא דְּמַהִימְנוּתָא, וְזַפְאִין דְּאַחֲדִין בָּהּ, אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב יוֹסֵף מִשָּׁה אַהֲרֹן דָּוִד. בְּשֶׁבַע אֲתַפְּגִימַת הַנִּי שֶׁבַע בְּתֵי דִינִין וְאַתְתְּרַכַת מֵאַרְעָא קְדִישָׁא.

דְּהָא תְּרִיסַר בְּנִין רְשָׁעִין הָווּ לְהוּ, לְאִינוּן שֶׁבַע בְּתֵי דִינִין. וּכְדִין אִינוּן תְּרִיסַר סְמִכִין דְּלַעֲיָלָא אֲתַבְּרוּ, אִינוּן תְּרִיסַר שְׂבָטִין דְּסַתְרָנֵי שְׁכִינְתָּא, וְאַזְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּגִלּוֹתָא. אֵלֶּה יְהוּדָה דְּאוּרִיכוּ לִיָּה, עַד עֲשָׂרָה.

תא חזי, עד דהווי בירושלים לתתא, עשרה מלכין רשיעין, לא אתחרבת, ולא אסתלק קודשא ברין הוא מינה, ומירושלים דלעילא, דאיהי עשיראה, ושביעאה אתקריאת. (ואינון עשרה מלכין דלעילא, דאיהי עשיראה, ושביעאה אתקריאת) ואינון עשרה מלכין דלתתא: רחבעם. אביה. יהורם. אחזיהו. אחז. מנשה. אמון. יהואחז. יהויקים. יהויכין. וכד הוה עשיראה דבהו ביש ולא אתדבק באורייתא, פדין יהיב אתרא לסטרא דשמאלא, לשלטאה עליה, ועל ירושלים. וכדין שכינתא איסתלקת, וישראל דהווי בירושלים גלו. על דא פתיב (ירמיהו ו ד) אוי לנו פי פנה היום, דא הוא חסד עילאה, דאיקרי יום. פי ינטו צללי ערב, דא רזא דשמאלא, דשרי לשלטאה, דהא מהכא אתי חילא לסטרא דשמאלא.

תא חזי, שלמה באמצעיתא איהו, בין סטרא דימינא לסטרא דשמאלא, וחקמתא דיליה אסתלקת ברזא דימינא, ברזא דמהימנותא, על כל בני עלמא. דהא אימיה אוליפת ליה, וביומוי קיימא סיהרא באשלמותא. בגין דא פתיב, (מ"א ה א) ויחפם מפל האדם דאתבני בי מקדשא.

ובסוף יומוי, שריא סיהרא לאתפגמא, וכדין פתיב, (שם יא ו) ויעש שלמה הרע בעיני ה', ולא מלא אחרי ה' פדוד אביו. לא מלא דייקא, לא אשלים מה דאיהו הוי ליה לאשלמא פלא פתר דוד, דאיהו מאינון שבעה סמכין, ולא מלייא סיהרא, אלא דאיתפגים. בגין כך, לא מנינן ליה, לא עם אינון שבעה זפאין סמכין דעלמא, ולא עם אינון דמרדו במאריהון, אלא איהו

בא וראה, עד שהיו בירושלים למטה, עשרה מלכים רשעים לא נחרבה ולא הסתלק הקדוש ברוך הוא ממנה, ומירושלים של מעלה, שהיא עשירית, ונקראת שביעית, (והם עשרה מלכים שלמעלה, שהיא עשירית, ונקראת שביעית) והם עשרה המלכים שלמטה: רחבעם, אביה, יהורם, אחזיהו, אחז, מנשה, אמון, יהואחז, יהויקים, יהויכין. וכשהיה העשירי שבהם רע ולא נדבק בתורה, אז נתן מקום לצד השמאל לשלט עליו ועל ירושלים, ואז הסתלקה השכינה, וישראל שהיו בירושלים גלו. על כן פתוב (ירמיהו ו ד) אוי לנו פי פנה יום, זהו החסד העליון שנקרא יום. פי ינטו צללי ערב, זה סוד השמאל, שהתחיל לשלט, שהרי מפאן בא הפח לצד השמאל.

בא וראה, שלמה הוא באמצע, בין צד הימין לצד השמאל, וחקמתו עלתה בסוד הימין, בסוד האמונה, על כל בני העולם, שהרי אמו למדה אותו, ובימיו עמדה הלבנה בשלמות. משום כך פתוב ויחפם מפל האדם, שגבנה בית המקדש.

ובסוף ימיו התחילה הלבנה להפגם, ואז פתוב ויעש שלמה הרע בעיני ה', ולא מלא אחרי ה' פדוד אביו. לא מלא דיקא, לא השלים מה שהיה לו להשלים הפל אחרי דוד, שהוא מאותם שבעת העמודים, ולא מלא הלבנה, אלא שגפגמה.

משום כך לא מונים אותו, לא עם שבעה צדיקים עמודי עולם, ולא עם אותם שמרדו ברבונם, אלא הוא באמצע. מצד הימין שלם, ומצד השמאל פגום.

באמצעיתא, מסטרא דימינא שלים, ומסטרא דשמאלא פגים.

משום כף פתוב (מלכים-א' יא, יא) קרע אקרע את הממלכה, זה הסוד שהמלך קרע את בגדי מלכותו, שהרי הממלכה היא על שלמה, ואמו נקראת, וזו בת שבע, ונתתיה לעבדה. משום כף פתוב (משלי ל, כב-כג) תחת עבד פי ימלוך, ושפחה פי תירש גברתה. בא וראה, לעבד הזה לא נתנה מלכות, אלא מפאן. זהו שפתוב ונתתיה לעבדה, ואז התחילה השפחה לשלט.

בא וראה, בהתחלה פתוב קרע, ואחר כך אקרע. קרע מעט, שנקרע ממילא, משום שאותה שעה התחילה הלכנה להפגם, ואחר כך אקרע, שהתכססה בגלות, ועתיד הקדוש ברוך הוא להשיב השכינה למקומה ואת ישראל למקומם, ולהפריע מאותם שמצד שמאל שהציקו להם. זהו שפתוב (עובדיה א, כ) ועלו מושיעים בהר ציון לשפט. ועלו מושיעים - צדיק, כנסת ישראל. בהר ציון - סוד הימין. לשפט את הר עשו - סוד של השמאל. בא וראה, הנה הזה, לשון של חזק הוא, אותם ההרים למעלה, ואלו הצדיקים שאחוזים בכנסת ישראל. ונקראים הר ציון אותם הרים המקיפים את ירושלים, משום שהם מציינים ואומרים זה עם זה בצד היחוד, לשפט את הר עשו, שקטרגו המקטרג מצד השמאל. באותו זמן (שם) והיתה לה' המלוכה. בראשונה נקראת ממלכה, משום שהיניקה לשני צדדים, לימין ולשמאל, ועכשו נקראת מלוכה, משום שמיניקה את הימין. זהו שפתוב (הושע ב, כב) וארשתיה לי לעולם, ומשום שגלות אינה לעולם, שהרי ישבה בגלות.

בא וראה שסמך לו (זכריה יד) והיה יי למלך על

בגין כף פתוב (מ"א א יא) קרוע אקרע את הממלכה, דא רזא, דמלכא בזע פורפירא דיליה, דהא ממלכה עליה דשלמה היא, ואמיה איקרי, ודא בת שבע. (שם) ונתתיה לעבדה. בגין כף פתוב, (משלי ל כב) תחת עבד פי ימלוך ושפחה פי תירש גברתה. תא חזי, האי עבד לא אתיהיב ליה מלכות, אלא מהכא, הדא הוא דכתיב, ונתתיה לעבדה, וכדין שריא שפחה לשלטאה.

תא חזי, בקדמיתא פתיב קרוע, וילכתו אקרע. קרוע זעיר, דאיתקרע ממילא, בגין דההוא שעתא שרייא סיהרא לאתפגמא. וילכתו אקרע, דאתפסיא בגלותא. וזמין קודשא בריה הוא לאתבא שכינתא לאתראה, ולישראל לאתרייהו, ולא תפריע מאינון דסטרא דשמאלא דעאקו לון. הדא הוא דכתיב, (עובדיה א כא) ועלו מושיעים בהר ציון לשפט. ועלו מושיעים: צדיק, וכנסת ישראל. בהר ציון: רזא דמינא. לשפט את הר עשו: רזא דשמאלא.

תא חזי האי הר לישנא דתקיפו הוא. אינון הרים לעילא ואלין צדיקים דאחידן בכנסת ישראל ואקרוין הר ציון הרים דסחרני ירושלים בגין דאינון מצויינין ואמרינן האי להאי בסטרא דיחודא לשפוט את הר עשו דקטריגו מקטרגא מסטרא דשמאלא בההוא זמנא (עובדיה א) והיתה ליי המלוכה. בקדמיתא אקרי ממלכה בגין דינקא לתרין סטרין לימינא ולשמאלא. והשתא מלוכה אקרי בגין דינקא לימינא. הדא הוא דכתיב (הושע ב) וארשתיה לי לעולם. ובגין דגלותא לאו לעולם הוא דהא יתבא בגלותא.

תא חזי דסמיה ליה (זכריה יד) והיה יי למלך על